

JORDI PLAY

Reacció en cadena

Amb les revoltes del món àrab, la cadena de televisió qatariana Al-Jazira ha esdevingut el mitjà de referència per als ciutadans d'aquells països i per als mitjans occidentals que en volen informar. Copsem l'opinió dels seus telespectadors, a aquesta banda de la Mediterrània; n'entrevistem el corresponsal a l'estat espanyol, Taysir Alony, i analitzem el fenomen amb l'ajut d'Oleguer Sarsanedas.

La revolució en directe

A Egipte van cremar la redacció d'Al-Jazira i hi van intentar tallar el senyal de satèl·lit. A Líbia, el govern de Gaddafi també n'ha provat d'impedir les emissions. Els entrebancs no han fet sinó reforçar la popularitat de la televisió entre els revoltats i els telespectadors.

Al-Jazira va ser la primera televisió que va emetre imatges de la immolació, el 17 de desembre, de Mohàmmet Buazizi a Sidi Bouziz (Tunísia), l'espurna que va encendre una revolta que ha colpit el món àrab des del Marroc fins al Iemen i ha fet caure els presidents tunisià i egipci, Ben Alí i Hosni Mubàrak, respectivament.

Des de bon començament, la televisió qatariana n'ha estat testimoni directe i ha volgut estendre la informació a les noves tecnologies. Les imatges de Buazizi cremant-se a l'estil bonzo es van optimitzar perquè els joves tunisians les pogueren penjar al Facebook. Al-Jazira havia detectat que la censura del govern tunisià impedia la recepció del canal, però també que les xarxes socials anaven plenes d'informacions i rumors sobre les manifestacions de protesta. De seguida va activar un Twitter que no parava de vomitar informacions sobre la revolta, i els tunisians s'hi abocaren.

El tunisià Mohàmmet Krichen, un dels presentadors estrella d'Al-Jazira, explicava a *El Mundo* que el flux d'informació va viatjar en tots dos sentits: "Vam veure que la gent provava de trencar la censura amb vídeos enregistrats amb telèfons mòbils penjats a internet. Vam decidir de difondre'ls tot i la mala qualitat, perquè n'importava el contingut." La revolució alimentava Al-Jazira i Al-Jazira alimentava la revolució. Amb informació.

Si la guerra del golf Pèrsic, l'any 1991, va consolidar la CNN com la televisió global que emetia la boirosa imatge d'un

bombardeig nocturn sobre Bagdad, les revolucions de vellut del nord d'Àfrica semblen consolidar Al-Jazira com la cadena més connectada a les revoltes.

Quan Al-Jazira va nàixer, el 1996, occident se la va mirar de reüll, com una amenaça, perquè donava veu a islamistes radicals. Però tampoc Aràbia Saudita no veia amb bons ulls l'allau d'informacions, no sempre agradoses, que emetia la cadena de Qatar. El gran salt d'Al-Jazira arribà el 2001, quan va ser l'única televisió global que va cobrir amb detall la guerra de l'Afganistan. Abans de l'11S i després, Al-Jazira s'havia destacat pel fet de ser el primer mitjà on s'emeten els vídeos enregistrats pel líder d'al-Qaida, Ossama Bin Laden. Per a alguns governs, la televisió esdevenia la missatgera de l'eix del mal. Per a acabar-ho d'adobar, la cadena va emetre la primera entrevista concedida per Bin Laden després de l'atac a les Torres Bessones de Nova York. L'autor de l'entrevista, Taysir Alony, avui corresponsal d'Al-Jazira a Espanya (vegeu entrevista a la pàgina 28), va rebre les conseqüències del seu més gran èxit professional. A Madrid va ser jutjat com a col·laborador d'al-Qaida en un judici força polèmic —en què l'entrevista amb Bin Laden fou utilitzada per l'acusació contra Alony. El 2005 l'Audiència Nacional espanyola li va prorrogar la pena de presó condicional, cosa que el Tribunal Constitucional va anul·lar el 2008. Al-Jazira sempre va donar suport al seu corresponsal i en va defensar sense fissures la innocència.

Manifestació davant la seu d'Al-Jazira a Doha

La graella àrab

Els darrers anys, molts mitjans audiovisuals d'àmbit internacional, la majoria públics, han vist la necessitat de crear canals en àrab. Un dels factors a tenir en compte és el gran nombre de teleespectadors que hi ha en aquesta llengua, uns 300 milions. Però la política n'és la veritable raó. Després de l'11S, Al-Jazira va guanyar força notorietat gràcies a la difusió dels

(Qatar) quan George Bush amenaçà de bombardejar-la, el 2005. Els manifestants duien fotos de Taysir Alony, jutjat a Espanya.

enregistraments d'al-Qaida. Per a contrarestar aquesta influència de la cadena qatariana, va aparèixer en primer lloc Arabic CNN, difós a través d'internet, nascut el gener del 2002 i amb seu a Dubayy. El govern americà va creure oportú d'afegir-se a l'ofensiva mediàtica amb la creació del canal Al-Hurra el febrer del 2004, amb seu a l'Àràbia Saudita. El maig del 2007 va ser el torn del canal Al-Yaum, propietat de Ria Novosti, l'agència de notícies internacionals propietat de l'estat rus. Per una altra banda,

les cadenes internacionals France24 i Deutsche Welle, propietat dels estats francès i alemany respectivament, van començar a emetre a partir del 2007 una part de la programació diària en àrab. El març del 2008 la BBC va activar el seu canal internacional en àrab. El va seguir el canal públic europeu d'informació Euronews el juliol d'aquell mateix any. La cadena estatal xinesa CCTV va llançar el seu canal d'informació en àrab el juliol del 2009, com una manera d'estrener les relacions entre la Xina i el

països àrabs. La darrera cadena a obrir un canal d'informació en àrab ha estat France 24, l'octubre de l'any passat. Però per culpa de la crisi –i, doncs, de les retallades al sector públic–, la BBC va suspendre l'emissió del canal en àrab, que, tanmateix, continua informant a internet. Sky News, propietat del magnat de la comunicació Rupert Murdoch, ja ha anunciat que, a mitjan 2012, obrirà un canal en àrab amb seu a Abu Zaby.

Joan Tomàs

Desallotjament de les oficines d'Al-Jazira a Ramal·là (Cisjordània) quan l'Autoritat Palestina els va fer fora, el juliol del 2009. A sota, emissió d'un vídeo de Bin Laden per Al-Jazira, el 18 d'octubre del 2003

Amb el temps, la cadena sembla haver trobat l'equilibri entre l'encotillament que podria implicar la propietat, en mans de l'estat qatarià, i la independència informativa, perquè les informacions de la cadena continuen essent motiu de friccions diplomàtiques entre Qatar i les potències veïnes, com l'Àrabia Saudita.

“Gràcies, Al-Jazira”. L'estratègia d'Al-Jazira per a fer córrer la informació sobre la revolució tunisiana aviat es va demostrar eficient. A les manifestacions que es feien al país del màrtir Bu-

azizi, s'hi podien veure pancartes que deien “Gràcies, Al-Jazira”, una constant a la resta d'aixecaments pacífics que han tingut lloc al Magrib, Egipte i el Pròxim Orient.

La censura, que Ben Ali va intentar fer efectiva en veure com creixia l'onada popular de crítiques, s'ha repetit també a Egipte i a Líbia, de manera que Al-Jazira ha hagut d'acostumar-se a anar canviant de freqüència o de satèl·lit d'emissió per a evitar la tallada del senyal –no únicament al país revoltat, sinó també a la resta de la Mediterrània que cobreix el mateix satèl·lit.

A Egipte, concretament al Caire, uns sicaris van cremar i destrossar les oficines d'Al-Jazira el 4 de febrer, quan feia pocs dies que el ministre d'informació egipci havia ordenat a la cadena que acabés les emissions i retirés les acreditacions a tots els seus periodistes. La cadena havia continuat emetent directes des de la plaça de Tahrir i “una banda d'esbirros” va incendiar la delegació a la capital egípcia. “Sembla l'últim intent del règim egipci o dels seus seguidors per a dificultar la cobertura d'Al-Jazira dels esdeveniments que es produeixen al país.”

Durant aquests darrers mesos, segons diverses informacions, l'audiència d'Al-Jazira –comptant els canals en àrab i en anglès– ha pogut créixer d'un 2.000%. Centenars d'informacions de mitjans d'arreu del món han tingut com a única font acreditada Al-Jazira i la televisió qatariana ha passat a ser el mitjà de referència de polítics i periodistes d'occident, per mitjà de la versió anglòfona.

La batalla sobre l'audiència és disputada –i les dades canvien segons versions–, però a la guerra de la credibilitat i el prestigi periodístic, Al-Jazira guanya la darrera batalla.

Àlex Milian